

ЗАЦВЕРДЖАНА  
Пастанова  
Міністэрства адукацыі  
Рэспублікі Беларусь  
20.04.2022 № 83

**АДУКАЦЫЙНЫ СТАНДАРТ  
ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ  
(АСВА 1-21 03 01-2021)**

**ВЫШЭЙШАЯ АДУКАЦЫЯ. I СТУПЕНЬ**

**Спецыяльнасць 1-21 03 01 Гісторыя (па напрамках)**

**Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-01 Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)**

**Кваліфікацыя** Гісторык. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

**Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-02 Гісторыя (археалогія)**

**Кваліфікацыя** Гісторык-археалаг. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

**Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-04 Гісторыя (мастацтваў)**

**Кваліфікацыя** Гісторык-мастацтвазнаўца. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

**Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-05 Гісторыя (паліталогія)**

**Кваліфікацыя** Гісторык-палітолаг. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

**Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-06 Гісторыя (рэлігій)**

**Кваліфікацыя** Гісторык-рэлігіязнаўца. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

**Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-07 Гісторыя (гістарычная інфарматыка)**

**Кваліфікацыя** Гісторык-аналітык. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

**Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-08 Гісторыя (міжнародных адносін)**

**Кваліфікацыя** Гісторык-міжнароднік. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

**ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ. I СТУПЕНЬ**

**Специальность 1-21 03 01 История (по направлениям)**

**Направление специальности 1-21 03 01-01 История (отечественная и всеобщая)**

**Квалификация** Историк. Преподаватель истории и социально-гуманитарных дисциплин

**Направление специальности 1-21 03 01-02 История (археология)**

**Квалификация** Историк-археолог. Преподаватель истории и социально-гуманитарных дисциплин

**Направление специальности** 1-21 03 01-04 История (искусств)

**Квалификация** Историк-искусствовед. Преподаватель истории и социально-гуманитарных дисциплин

**Направление специальности** 1-21 03 01-05 История (политология)

**Квалификация** Историк-политолог. Преподаватель истории и социально-гуманитарных дисциплин

**Направление специальности** 1-21 03 01-06 История (религий)

**Квалификация** Историк-религиовед. Преподаватель истории и социально-гуманитарных дисциплин

**Направление специальности** 1-21 03 01-07 История (историческая информатика)

**Квалификация** Историк-аналитик. Преподаватель истории и социально-гуманитарных дисциплин

**Направление специальности** 1-21 03 01-08 История (международных отношений)

**Квалификация** Историк-международник. Преподаватель истории и социально-гуманитарных дисциплин

## **HIGHER EDUCATION. I STAGE**

**Speciality** 1-21 03 01 History (majors in)

**Major in** 1-21 03 01-01 History (Belarusian and World History)

**Qualification** Historian. Teacher of History, Social and Humanities Subjects

**Major in** 1-21 03 01-02 History (Archaeology)

**Qualification** Historian. Archeologist. Teacher of History, Social and Humanities Subjects

**Major in** 1-21 03 01-04 History (Arts)

**Qualification** Historian. Art Critic. Teacher of History, Social and Humanities Subjects

**Major in** 1-21 03 01-05 History (Political Science)

**Qualification** Historian. Political Scientist. Teacher of History, Social and Humanities Subjects

**Major in** 1-21 03 01-06 History (Religions)

**Qualification** Historian. Specialist in Religious Studies. Teacher of History, Social and Humanities Subjects

**Major in** 1-21 03 01-07 History (Historical Information Science)

**Qualification** Historian. Analyst. Teacher of History, Social and Humanities Subjects

**Major in** 1-21 03 01-08 History (History of Informational Relations)

**Qualification** Historian. Specialist in International Relations. Teacher of History, Social and Humanities Subjects

## ГЛАВА 1 АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Адукацыйны стандарт вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)» (далей – адукацыйны стандарт) прымяняецца пры распрацоўцы вучэбна-праграмнай дакументацыі адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, і адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэграванай з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі адукацыі, (далей, калі не вызначана іншае, – адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі I ступені), вучэбна-метадычнай дакументацыі, вучэбных выданняў, інфармацыйна-аналітычных матэрыялаў.

Дадзены адукацыйны стандарт абавязковы для прымянення ва ўсіх установах вышэйшай адукацыі, якія ажыццяўляюць падрыхтоўку па адукацыйнай праграме вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)».

2. У дадзеным адукацыйным стандарце выкарыстаны спасылкі на наступныя акты заканадаўства:

Кодекс Рэспублікі Беларусь аб адукацыі;

Агульнадзяржаўны класіфікатар Рэспублікі Беларусь АҚРБ 011-2009 «Спецыяльнасці і кваліфікацыі» (далей – АҚРБ 011-2009);

Агульнадзяржаўны класіфікатар Рэспублікі Беларусь АҚРБ 005-2011 «Віды эканамічнай дзейнасці» (далей – АҚРБ 005-2011);

СТБ ISO 9000-2015 Сістэмы менеджменту якасці. Асноўныя палажэнні і слоўнік (далей – СТБ ISO 9000-2015).

3. У дадзеным адукацыйным стандарце прымяняюцца тэрміны, вызначаныя ў Кодэксе Рэспублікі Беларусь аб адукацыі, а таксама наступныя тэрміны з адпаведнымі азначэннямі:

базавыя прафесійныя кампетэнцыі – кампетэнцыі, якія фарміруюцца ў адпаведнасці з патрабаваннямі да спецыяліста з вышэйшай адукацыяй I ступені і якія адлюстроўваюць яго здольнасць вырашаць агульныя задачы прафесійнай дзейнасці ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю;

вынікі навучання – веды, уменні і навыкі (досвед), якія асоба, якая навучаецца, можа прадэманстраваць па завяршэнні вывучэння канкрэтнай вучэбнай дысцыпліны або модуля;

гісторыя – навука, якая вывучае ход развіцця чалавечага грамадства і яго заканамернасці;

забеспячэнне якасці – частка менеджменту якасці, арыентаваная на прадстаўленне ўпэўненасці ў тым, што патрабаванні да якасці будуць выкананы (СТБ ISO 9000-2015);

заліковая адзінка – лічбавы спосаб выражэння працаёмістасці вучэбнай работы студэнта, курсанта, слухача, заснаваны на дасягненні вынікаў навучання;

кампетэнтнасць – здольнасць прымяняць веды і навыкі для дасягнення намечаных вынікаў (СТБ ISO 9000-2015);

кампетэнцыя – веды, уменні і вопыт, неабходныя для вырашэння тэарэтычных і практычных задач;

кваліфікацыя – падрыхтаванасць работніка да прафесійнай дзейнасці для выканання работ пэўнай складанасці ў рамках спецыяльнасці, напрамку спецыяльнасці (АКРБ 011-2009);

модуль – адносна адасобленая, лагічна завершаная частка адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае фарміраванне пэўнай кампетэнцыі (групы кампетэнцый);

спецыялізаваныя кампетэнцыі – кампетэнцыі, якія фарміруюцца ў адпаведнасці з патрабаваннямі да спецыяліста з вышэйшай адукацыяй I ступені і якія адлюстроўваюць яго здольнасць вырашаць спецыялізаваныя задачы прафесійнай дзейнасці з улікам накіраванасці адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені ва ўстанове вышэйшай адукацыі;

спецыяльнасць – від прафесійнай дзейнасці, які патрабуе пэўных ведаў, уменняў і кампетэнцый, якія набываюцца шляхам навучання і практычнага досведу – падсістэма групы спецыяльнасцей (АКРБ 011-2009);

універсальныя кампетэнцыі – кампетэнцыі, якія фарміруюцца ў адпаведнасці з патрабаваннямі да спецыяліста з вышэйшай адукацыяй I ступені і якія адлюстроўваюць яго здольнасць прымяняць базавыя агульнакультурная веды і ўменні, а таксама сацыяльна-асобныя якасці, якія адпавядаюць запытам дзяржавы і грамадства.

4. Спецыяльнасць 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)» у адпаведнасці з АКРБ 011-2009 адносіцца да профілю адукацыі D «Гуманітарныя навукі», напрамку адукацыі 21 «Гуманітарныя навукі».

У адпаведнасці з АКРБ 011-2009 па спецыяльнасці прадугледжаны напрамкі спецыяльнасці:

1-21 03 01-01 «Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)»;

1-21 03 01-02 «Гісторыя (археалогія)»;

1-21 03 01-04 «Гісторыя (мастацтваў)»;

1-21 03 01-05 «Гісторыя (паліталогія)»;

1-21 03 01-06 «Гісторыя (рэлігій)»;

1-21 03 01-07 «Гісторыя (гістарычная інфарматыка)»;

1-21 03 01-08 «Гісторыя (міжнародных адносін)».

Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-01 «Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)» забяспечвае атрыманне кваліфікацыі «Гісторык. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін».

Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-02 «Гісторыя (археалогія)» забяспечвае атрыманне кваліфікацыі «Гісторык-археалаг. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін».

Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-04 «Гісторыя (мастацтваў)» забяспечвае атрыманне кваліфікацыі «Гісторык-мастацтвазнаўца. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін».

Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-05 «Гісторыя (паліталогія)» забяспечвае атрыманне кваліфікацыі «Гісторык-палітолаг. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін».

Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-06 «Гісторыя (рэлігій)» забяспечвае атрыманне кваліфікацыі «Гісторык-рэлігіязнаўца. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін».

Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-07 «Гісторыя (гістарычная інфарматыка)» забяспечвае атрыманне кваліфікацыі «Гісторык-аналітык. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін».

Напрамак спецыяльнасці 1-21 03 01-08 «Гісторыя (міжнародных адносін)» забяспечвае атрыманне кваліфікацыі «Гісторык-міжнароднік. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін».

5. Спецыяльнасць 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)» адносіцца да ўзроўню 6 Нацыянальнай рамкі кваліфікацый вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь.

## **ГЛАВА 2**

### **ПАТРАБАВАННІ ДА ЎЗРОЎНЮ АДУКАЦЫІ АСОБ, ЯКІЯ ПASTУПАЮЦЬ ДЛЯ АТРЫМАННЯ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ І СТУПЕНІ, ФОРМАЎ І ТЭРМІНАЎ АТРЫМАННЯ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ І СТУПЕНІ**

6. На ўсе формы атрымання вышэйшай адукацыі могуць паступаць асобы, якія маюць агульную сярэднюю адукацыю або прафесійна-тэхнічную адукацыю з агульнай сярэдняй адукацыяй або сярэднюю спецыяльную адукацыю, пацверджаную адпаведным дакументам аб адукацыі.

Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі І ступені ажыццяўляецца на падставе пункта 9 артыкула 57 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі.

7. Навучанне па спецыяльнасці прадугледжвае наступныя формы атрымання вышэйшай адукацыі І ступені: вочная (дзённая, вячэрняя), завочная (у тым ліку дыстанцыйная).

8. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў дзённай форме складае 4 гады.

Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў вячэрняй форме складае 5 гадоў.

Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў завочнай форме складае 5 гадоў.

Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў дыстанцыйнай форме складае 5 гадоў.

9. Пералік спецыяльнасцей сярэдняй спецыяльнай адукацыі, адукацыйныя праграмы па якіх могуць быць інтэграваныя з адукацыйнай праграмай вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)», вызначаецца Міністэрствам адукацыі.

Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)» асобамі, якія навучаюцца па адукацыйнай праграме вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэграванай з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, можа быць скарачаны ўстановай вышэйшай адукацыі пры ўмове выканання патрабаванняў дадзенага адукацыйнага стандарта ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Тэрмін навучання па адукацыйнай праграме вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэграванай з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, у вячэрняй і завочнай (у тым ліку дыстанцыйнай) формах можа быць павялічаны не больш чым на 1 год адносна тэрміну навучання па дадзенай адукацыйнай праграме ў дзённай форме.

10. Агульны аб'ём адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені складае 240 заліковых адзінак.

11. Сума заліковых адзінак за 1 год навучання пры атрыманні вышэйшай адукацыі ў дзённай форме складае 60 заліковых адзінак, пры навучанні па індывідуальным вучэбным плане – не больш за 75 заліковых адзінак. Пры атрыманні вышэйшай адукацыі ў вячэрняй, завочнай (у тым ліку дыстанцыйнай) формах сума заліковых адзінак за 1 год навучання, як правіла, не перавышае 60 заліковых адзінак.

### **ГЛАВА 3**

#### **ПАТРАБАВАННІ ДА ЗМЕСТУ ПРАФЕСІЙНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ СПЕЦЫЯЛІСТА З ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫЯЙ**

12. Асноўнымі відамі прафесійнай дзейнасці спецыяліста з вышэйшай адукацыяй (далей – спецыяліст) у адпаведнасці з АКРБ 005-2011 з'яўляюцца:

722 Навуковыя даследаванні і распрацоўкі ў галіне грамадскіх і гуманітарных навук;

74909 Іншая прафесійная, навуковая і тэхнічная дзейнасць;

823 Арганізацыя канферэнцый і прафесійных выставак;

853 Сярэдняя адукацыя;

854 Вышэйшая і паслясярэдняя адукацыя;

856 Дапаможныя адукацыйныя паслугі;

910 Дзейнасць бібліятэк, архіваў, музеяў і іншая дзейнасць у галіне культуры.

Спецыяліст можа ажыццяўляць іншыя віды прафесійнай дзейнасці пры ўмове адпаведнасці ўзроўню яго адукацыі і набытых кампетэнцый патрабаванням да кваліфікацыі работніка.

13. Аб'ектамі прафесійнай дзейнасці спецыяліста з'яўляюцца адукацыйныя сістэмы; інфармацыйна-аналітычнае забеспячэнне; гістарычныя крыніцы; даследаванні ў галіне грамадскіх і гуманітарных навук, гісторыка-культурная спадчына; грамадскія адносіны; навукова-даследчы працэс.

14. Спецыяліст можа вырашаць задачы прафесійнай дзейнасці наступных тыпаў:

14.1. выхаваўча-педагагічныя:

выкладанне гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, прафесійна-тэхнічнай адукацыі, сярэдняй спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, дадатковай адукацыі дарослых;

забеспячэнне адукацыйнага працэсу ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі і вышэйшай адукацыі;

арганізацыя і правядзенне ідэалагічнай і выхаваўчай работы;

14.2. навукова-даследчыя:

пошук, аналіз, апрацоўка, сістэматызацыя і ацэнка сабраных даных;

правядзенне навуковых даследаванняў у адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю;

рэфераванне і рэдагаванне тэкстаў;

падрыхтоўка навуковых матэрыялаў і прадстаўленне вынікаў работы ў адпаведнасці з наяўнымі патрабаваннямі;

14.3. арганізацыйна-кіраўніцкія:

абгрунтаванне і прыняцце ў межах службовых абавязкаў рашэнняў, ажыццяўленне дзеянняў, накіраваных на забеспячэнне эфектыўнай дзейнасці органаў кіравання і самакіравання, дзяржаўных і прыватных арганізацый;

14.4. экспертна-аналітычныя:

аналіз ключавых напрамкаў фарміравання і развіцця грамадска-палітычных і сацыяльна-эканамічных інстытутаў на канкрэтным этапе

гістарычнага развіцця пэўнай краіны;

характарыстыка сацыяльна-культурных падзей і працэсаў у пэўнай краіне з выяўленнем іх сувязі з аб'ектыўнымі тэндэнцыямі і заканамернасцямі комплекснага развіцця;

падрыхтоўка навукова-аналітычных аглядаў, заключэнняў на звароты органаў дзяржаўнага кіравання.

## **ГЛАВА 4**

### **ПАТРАБАВАННІ ДА КАМПЕТЭНТНАСЦІ СПЕЦЫЯЛІСТА**

15. Спецыяліст, які засвоіў змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)», павінен валодаць універсальнымі, базавымі прафесійнымі і спецыялізаванымі кампетэнцыямі.

Універсальныя, базавыя прафесійныя і спецыялізаваныя кампетэнцыі вызначаюцца з улікам Нацыянальнай рамкі кваліфікацый вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь.

16. Спецыяліст, які засвоіў змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, павінен валодаць наступнымі ўніверсальнымі кампетэнцыямі (далей – УК):

УК-1. Валодаць асновамі даследчай дзейнасці, ажыццяўляць пошук, аналіз і сінтэз інфармацыі;

УК-2. Вырашаць стандартныя задачы прафесійнай дзейнасці на аснове прымянення інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій;

УК-3. Ажыццяўляць камунікацыі на замежнай мове для вырашэння задач міжасобаснага і міжкультурнага ўзаемадзеяння;

УК-4. Працаваць у камандзе, талерантна ўспрымаць сацыяльныя, этнічныя, канфесійныя, культурныя і іншыя адрозненні;

УК-5. Быць здольным да самаразвіцця і ўдасканалення ў прафесійнай дзейнасці;

УК-6. Праяўляць ініцыятыву і адаптавацца да зменаў у прафесійнай дзейнасці;

УК-7. Валодаць гуманістычным светапоглядам, якасцямі грамадзянскасці і патрыятызму;

УК-8. Валодаць сучаснай культурай мыслення, выкарыстоўваць асновы філасофскіх ведаў у прафесійнай дзейнасці;

УК-9. Выяўляць фактары і механізмы гістарычнага развіцця, вызначаць грамадскае значэнне гістарычных падзей;

УК-10. Аналізаваць працэс станаўлення беларускай дзяржаўнасці, афармлення і ўмацавання суверэнітэту;

УК-11. Аналізаваць і ацэньваць сацыяльна-значныя з'явы, падзеі,



працэсы, праяўляць прадпрымальніцкую ініцыятыву, рэалізоўваць навуковыя, тэхнічныя, сацыяльныя інавацыі;

УК-12. Валодаць дзяржаўнымі мовамі для ажыццяўлення прафесійнай камунікацыі, падрыхтоўкі навуковых тэкстаў;

УК-13. Валодаць навыкамі здароўеберажэння.

17. Спецыяліст, які засвоіў змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, павінен валодаць наступнымі базавымі прафесійнымі кампетэнцыямі (далей – БПК):

БПК-1. Валодаць класічнай мовай на ўзроўні, дастатковым для разумення і інтэрпрэтацыі гістарычных крыніц;

БПК-2. Выяўляць і аналізаваць асноўныя заканамернасці развіцця беларускага грамадства на розных гістарычных этапах;

БПК-3. Характарызаваць асноўныя тэндэнцыі грамадска-палітычнага, сацыяльна-эканамічнага і духоўна-культурнага развіцця краін і рэгіёнаў свету ў гістарычнай рэтраспектыве і на сучасным этапе;

БПК-4. Прымяняць метадалагічны інструментарый вывучэння падзей і з'яў на розных гістарычных этапах;

БПК-5. Ажыццяўляць пошук і крытычны аналіз гістарычных крыніц, вылучаць найбольш істотныя факты, даваць ім уласную ацэнку;

БПК-6. Прымяняць асноўныя метады абароны вытворчага персаналу і насельніцтва ад негатыўных уздзеянняў фактараў антрапагеннага, тэхнагеннага, прыроднага паходжання, прынцыпы рацыянальнага прыродакарыстання і энергазберажэння, забяспечваць здаровыя і бяспечныя ўмовы працы;

БПК-7. Арганізоўваць прадукцыйнае міжасобаснае і сацыяльна-прафесійнае ўзаемадзеянне з улікам ведаў характарыстык пазнавальнай дзейнасці, індывідуальна-псіхалагічных якасцяў і асаблівасцяў асобы, спосабаў матывацыі і рэгуляцыі паводзінаў і дзейнасці;

БПК-8. Праектаваць і рэалізоўваць працэс навучання і выхавання, сучасныя адукацыйныя сістэмы, разумець іх ролю і месца ў адукацыйным працэсе;

БПК-9. Арганізоўваць адукацыйную дзейнасць гістарычнай накіраванасці праз стварэнне развіццёвага адукацыйнага працэсу з выкарыстаннем неабходнага забеспячэння адукацыйнага працэсу з мэтай фарміравання гістарычнай культуры навучэнца.

18. Пры распрацоўцы адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені на аснове дадзенага адукацыйнага стандарта ўсе УК і БПК уключаюцца ў набор патрабаваных вынікаў засваення зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені ў адпаведнасці з дадзеным адукацыйным стандартам.

Пералік вызначаных дадзеным адукацыйным стандартам УК можа

быць дапоўнены ўстановай вышэйшай адукацыі з улікам накіраванасці адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені ва ўстанове вышэйшай адукацыі.

Пералік спецыялізаваных кампетэнцый ўстанова вышэйшай адукацыі вызначае самастойна з улікам накіраванасці адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені ва ўстанове вышэйшай адукацыі.

Дадатковыя УК і спецыялізаваныя кампетэнцыі вызначаюцца на аснове патрабаванняў рынку працы, абагульнення замежнага вопыту, правядзення кансультацый з вядучымі працадаўцамі, аб'яднаннямі працадаўцаў адпаведнай галіны, іншых крыніц.

Сукупнасць вызначаных дадзеным адукацыйным стандартам УК і БПК, а таксама вызначаных установай вышэйшай адукацыі дадатковых УК і спецыялізаваных кампетэнцый, павінна забяспечваць спецыялісту здольнасць ажыццяўляць не менш чым адзін від прафесійнай дзейнасці, вырашаючы пры гэтым не менш аднаго тыпу задач прафесійнай дзейнасці, адзначаных у пунктах 12 і 14 дадзенага адукацыйнага стандарта.

## **ГЛАВА 5**

### **ПАТРАБАВАННІ ДА ВУЧЭБНА-ПРАГРАМНАЙ ДАКУМЕНТАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ**

19. Адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі I ступені ўключае наступную вучэбна-праграмную дакументацыю:

- тыпавы вучэбны план па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці);
- вучэбны план установы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці);
- тыпавыя вучэбныя праграмы па вучэбных дысцыплінах;
- вучэбныя праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбных дысцыплінах;
- праграмы практык.

20. Максімальны аб'ём вучэбнай нагрузкі асобы, якая навучаецца, не павінен перавышаць 54 акадэмічныя гадзіны ў тыдзень, уключаючы ўсе віды аўдыторнай і пазааўдыторнай работы.

Аб'ём абавязковых аўдыторных заняткаў студэнтаў, які вызначаецца ўстановай вышэйшай адукацыі з улікам спецыяльнасці, спецыфікі арганізацыі вучэбнага працэсу, аснашчэння вучэбна-лабараторнай базы, інфармацыйнага, навукова-метадычнага забеспячэння, вызначаецца ў межах 24–32 аўдыторных гадзін у тыдзень.

У гадзіны, якія адводзяцца на самастойную работу па вучэбнай дысцыпліне (модулі), уключаецца час, прадугледжаны на падрыхтоўку да

экзамену (экзаменаў) і (або) заліку (залікаў) па дадзенай вучэбнай дысцыпліне (модулі).

21. Вучэбны план установы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) распрацоўваецца ў адпаведнасці са структурай, прыведзенай у табліцы 1.

Табліца 1

| № п/п     | Найменне відаў дзейнасці асобы, якая навучаецца, модуляў, вучэбных дысцыплін                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Працаёмістасць (у заліковых адзінках) |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| <b>1.</b> | <b>Тэарэтычнае навучанне</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>184-212</b>                        |
| 1.1.      | Дзяржаўны кампанент: Сацыяльна-гуманітарны модуль ( <i>Эканоміка, Філасофія, Паліталогія</i> ); Лінгвістычны модуль ( <i>Замежная мова (агульнае валоданне), Лацінская мова</i> ); Айчынная гісторыя ( <i>Гісторыя Беларусі старажытнага часу і сярэдніх вякоў, Гісторыя Беларусі новага часу, Гісторыя Беларусі навішага часу</i> ); Усеагульная гісторыя ( <i>Гісторыя старажытнага часу, Гісторыя сярэдніх вякоў, Гісторыя новага часу, Гісторыя навішага часу</i> ); Модуль псіхалага-педагагічнага напрамку ( <i>Узроставае псіхалогія, Узроставае педагогіка, Методыка выкладання гісторыі ў сярэдняй школе</i> ); Курсавая работа | 70-135                                |
| 1.2.      | Кампанент установы вышэйшай адукацыі <sup>1</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 70-135                                |
| 1.3.      | Факультатыўныя дысцыпліны                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                       |
| 1.4.      | Дадатковыя віды навучання (Фізічная культура, Беларуская мова (прафесійная лексіка), Бяспека жыццядзейнасці чалавека <sup>2</sup> )                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                       |
| <b>2.</b> | <b>Вучэбная практыка</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>4-12</b>                           |
| <b>3.</b> | <b>Вытворчая практыка</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>16-28</b>                          |
| <b>4.</b> | <b>Дыпломнае праектаванне</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>8-16</b>                           |
|           | <b>Усяго</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>240</b>                            |

22. Размеркаванне працаёмістасці паміж асобнымі модулямі і вучэбнымі дысцыплінамі дзяржаўнага кампанента, а таксама асобнымі відамі вучэбных і вытворчых практык ажыццяўляецца ўстановай вышэйшай адукацыі.

23. Назвы вучэбных і вытворчых практык вызначаюцца ўстановай вышэйшай адукацыі з улікам асаблівасцей прафесійнай дзейнасці спецыяліста.

У вучэбным плане ўстановы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) неабходна прадугледзець праходжанне вучэбнай (азнаямленчай) практыкі на першым курсе навучання.

24. Працаёмістасць кожнай вучэбнай дысцыпліны павінна складаць не менш за тры заліковыя адзінкі. Адпаведна, працаёмістасць кожнага модуля павінна складаць не менш за шэсць заліковых адзінак.

<sup>1</sup> Пры складанні вучэбнага плана ўстановы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) вучэбная дысцыпліна «Асновы кіравання інтэлектуальнай уласнасцю» плануецца ў якасці дысцыпліны кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі, дысцыпліны па выбары альбо факультатыўнай дысцыпліны.

<sup>2</sup> Інтэграваная вучэбная дысцыпліна «Бяспека жыццядзейнасці чалавека» ўключае пытанні абароны насельніцтва і аб'ектаў ад надзвычайных сітуацый, радыяцыйнай бяспекі, асноў экалогіі, асноў энергазберажэння, аховы працы.

25. Пры распрацоўцы вучэбнага плана ўстановы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) рэкамендуецца прадугледжваць у рамках кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі модулі і вучэбныя дысцыпліны па выбары асобы, якая навучаецца, у аб'ёме не менш чым 15 працэнтаў ад агульнага аб'ёму тэарэтычнага навучання.

26. Коды УК і БПК, фарміраванне якіх забяспечваюць модулі і вучэбныя дысцыпліны дзяржаўнага кампанента, пазначаны ў табліцы 2.

Табліца 2

| № п/п     | Найменне модуляў, вучэбных дысцыплін           | Коды фарміруемых кампетэнцый |
|-----------|------------------------------------------------|------------------------------|
| <b>1.</b> | <b>Сацыяльна-гуманітарны модуль</b>            |                              |
| 1.1.      | Эканоміка                                      | УК-11                        |
| 1.2.      | Філасофія                                      | УК-8                         |
| 1.3.      | Паліталогія                                    | УК-7                         |
| <b>2.</b> | <b>Лінгвістычны модуль</b>                     |                              |
| 2.1.      | Замежная мова (агульнае валоданне)             | УК-3,5                       |
| 2.2.      | Лацінская мова                                 | БПК-1                        |
| <b>3.</b> | <b>Айчынная гісторыя</b>                       | УК-6,7,9,10; БПК-2           |
| <b>4.</b> | <b>Усеагульная гісторыя</b>                    | УК-4,6,9; БПК-3              |
| <b>5.</b> | <b>Модуль псіхалага-педагагічнага напрамку</b> | УК-12                        |
| 5.1.      | Узроставае псіхалогія                          | БПК-7                        |
| 5.2.      | Узроставае педагогіка                          | БПК-8                        |
| 5.3.      | Методыка выкладання гісторыі ў сярэдняй школе  | БПК-9                        |
| <b>6.</b> | <b>Курсавая работа</b>                         | УК-1,2,5,12; БПК-4,5         |
| <b>7.</b> | <b>Дадатковыя віды навучання</b>               |                              |
| 7.1.      | Фізічная культура                              | УК-13                        |
| 7.2.      | Беларуская мова (прафесійная лексіка)          | УК-12                        |
| 7.3.      | Бяспека жыццядзейнасці чалавека                | БПК-6                        |

27. Вынікі навучання па модулях і вучэбных дысцыплінах дзяржаўнага кампанента (ведаць, умець, валодаць) вызначаюцца вучэбнымі праграмамі.

28. У тыпавых вучэбных праграмах па вучэбных дысцыплінах прыводзіцца прыкладны пералік вынікаў навучання.

29. Вынікі навучання павінны быць суаднесены з патрабаванымі вынікамі засваення зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені (кампетэнцыямі).

30. Сукупнасць запланаваных вынікаў навучання павінна забяспечваць выпускніку фарміраванне ўсіх УК і БПК, вызначаных дадзеным адукацыйным стандартам, а таксама ўсіх дадатковых УК і спецыялізаваных кампетэнцый, вызначаных установай вышэйшай адукацыі самастойна.

## ГЛАВА 6

### ПАТРАБАВАННІ ДА АРГАНІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ

31. Педагагічныя работнікі ўстановы вышэйшай адукацыі павінны: займацца навукова-метадычнай дзейнасцю;

валодаць сучаснымі адукацыйнымі, у тым ліку інфармацыйнымі тэхналогіямі, неабходнымі для арганізацыі адукацыйнага працэсу на належным узроўні;

валодаць асобаснымі якасцямі і кампетэнцыі, якія дазваляюць эфектыўна арганізоўваць вучэбную і выхаваўчую работу са студэнтамі, курсантамі, слухачамі.

Для ажыццяўлення адукацыйнага працэсу могуць прыцягвацца спецыялісты рэальнага сектара эканомікі, дзейнасць якіх звязана са спецыяльнасцю вышэйшай адукацыі I ступені, у адпаведнасці з заканадаўствам.

32. Установа вышэйшай адукацыі павінна мець:

матэрыяльна-тэхнічную базу, неабходную для арганізацыі адукацыйнага працэсу, самастойнай работы і развіцця асобы студэнта, курсанта, слухача;

сродкі навучання, неабходныя для рэалізацыі адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені (прыборы, абсталяванне, інструменты, вучэбна-наглядныя дапаможнікі, камп'ютары, камп'ютарныя сеткі, аўдыёвізуальныя сродкі і іншыя матэрыяльныя аб'екты).

Функцыянаванне інфармацыйна-адукацыйнага асяроддзя ўстановы вышэйшай адукацыі забяспечваецца адпаведнымі сродкамі інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій і павінна адпавядаць заканадаўству.

Асобы, якія навучаюцца, з ліку асоб з асаблівацямі псіхафізічнага развіцця павінны быць забяспечаны адаптаванымі друкаванымі і (або) электроннымі адукацыйнымі рэсурсамі.

У выпадку прымянення дыстанцыйных адукацыйных тэхналогій дапускаецца замена спецыяльна абсталяваных памяшканняў іх віртуальнымі аналагамі, якія дазваляюць асобам, якія навучаюцца, набыць кампетэнцыі, вызначаныя ў главе 4 дадзенага адукацыйнага стандарта.

33. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу павінна адпавядаць наступным патрабаванням:

вучэбныя дысцыпліны (модулі) павінны быць забяспечаны сучаснай вучэбнай, даведачнай, іншай літаратурай, вучэбнымі праграмамі, вучэбна-метадычнай дакументацыяй, інфармацыйна-аналітычнымі матэрыяламі, у тым ліку ў электронным выглядзе;

павінен быць забяспечаны доступ для кожнага студэнта, курсанта, слухача да бібліятэчных фондаў, электронных сродкаў навучання, электронных інфармацыйных рэсурсаў (лакальнага доступу, аддаленага

доступу) па ўсіх вучэбных дысцыплінах (модулях).

Навукова-метадычнае забеспячэнне павінна быць арыентавана на распрацоўку і ўкараненне ў адукацыйны працэс інавацыйных адукацыйных тэхналогій, адэкватных кампетэнтнасмаму падыходу (крэатыўнага і дыялогавага навучання, варыятыўных мадэляў самастойнай работы, модульных і рэйтынговых сістэм навучання, тэставых і іншых сістэм ацэньвання ўзроўню кампетэнцый і іншае).

Абавязковым элементам навукова-метадычнага забеспячэння адукацыйнага працэсу з'яўляецца размешчаны на афіцыйным сайце ўстановы вышэйшай адукацыі ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт каталог вучэбных дысцыплін (модуляў), які адпавядае наступным патрабаванням:

уключае ў сябе зручную ў выкарыстанні і актуальную інфармацыю, даступную для абітурыентаў на этапе ўступнай кампаніі, а таксама для студэнтаў, курсантаў, слухачоў на працягу ўсяго перыяду навучання;

прадстаўляецца на рускай і (або) беларускай, а таксама англійскай мовах; апісанне кожнай вучэбнай дысцыпліны (модуля) змяшчае кароткі змест, фарміруемыя кампетэнцыі, вынікі навучання (ведаць, умець, валодаць), семестр, перадрэквізіты, працаёмістасць у заліковых адзінках (крэдытах), колькасць аўдыторных гадзін і самастойнай работы, патрабаванні і формы бягучай і прамежкавай атэстацыі ;

аб'ём апісання вучэбнай дысцыпліны (модуля) складае максімум адну старонку;

каталог вучэбных дысцыплін (модуляў) суправаджаецца структурнай схемай адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені з заліковым адзінкамі.

Установы вышэйшай адукацыі маюць права самастойна прымаць рашэнне аб фармаце каталога вучэбных дысцыплін (модуляў) і паслядоўнасці прадстаўлення інфармацыі.

34. Патрабаванні да арганізацыі самастойнай работы вызначаюцца заканадаўствам.

35. Патрабаванні да арганізацыі ідэалагічнай і выхаваўчай работы вызначаюцца ў адпаведнасці з рэкамендацыямі па арганізацыі ідэалагічнай і выхаваўчай работы ва ўстановах вышэйшай адукацыі і праграмна-плануючай дакументацыяй выхавання.

36. Канкрэтныя формы і працэдуры прамежкавага кантролю ведаў асоб, якія навучаюцца, па кожнай дысцыпліне распрацоўваюцца адпаведнай кафедрай установы вышэйшай адукацыі і адлюстроўваюцца ў вучэбных праграмах установы вышэйшай адукацыі па вучэбных дысцыплінах.

37. Для атэстацыі асоб, якія навучаюцца, на адпаведнасць іх персанальных дасягненняў паэтапным ці канчатковым патрабаванням адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені ствараюцца фонды

ацэначных сродкаў, якія ўключаюць тыпавыя заданні, заданні адкрытага тыпу, заданні камунікатыўнага тыпу, кантрольныя работы, тэсты, комплексныя кваліфікацыйныя заданні, тэматыку курсавых праектаў (курсавых работ), метадычныя распрацоўкі па інавацыйных формах навучання і кантролю за фарміраваннем кампетэнцый, тэматыку і прынцыпы складання эсэ, формы анкет для правядзення самаацэнкі кампетэнцый асоб, якія навучаюцца, і іншае. Фонды ацэначных сродкаў распрацоўваюцца адпаведнымі кафедрамі ўстановы вышэйшай адукацыі.

38. Ацэначнымі сродкамі павінна прадугледжвацца ацэнка здольнасці асоб, якія навучаюцца, да творчай дзейнасці, іх гатоўнасць весці пошук вырашэння новых задач, звязаных з недастатковасцю канкрэтных спецыяльных ведаў і адсутнасцю агульнапрынятых алгарытмаў.

## **ГЛАВА 7**

### **ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКОВАЙ АТЭСТАЦЫІ**

39. Выніковая атэстацыя ажыццяўляецца дзяржаўнай экзаменацыйнай камісіяй.

Да выніковай атэстацыі дапускаюцца студэнты, курсанты, слухачы, якія цалкам выканалі адпаведныя вучэбны план і вучэбныя праграмы.

Выніковая атэстацыя студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры засваенні адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-21 03 01 «Гісторыя (па напрамках)» праводзіцца ў форме дзяржаўнага экзамену па спецыяльнасці, напрамку спецыяльнасці і абароны дыпломнай работы.

Пры падрыхтоўцы да выніковай атэстацыі фарміруюцца або развіваюцца кампетэнцыі, прыведзеныя ў табліцы 2 дадзенага адукацыйнага стандарта.

40. Праграма дзяржаўнага экзамену распрацоўваецца ўстановай вышэйшай адукацыі ў адпаведнасці з Правіламі правядзення атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры засваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі.

41. Патрабаванні да структуры, зместу, аб'ёму і парадку абароны дыпломнай работы вызначаюцца ўстановай вышэйшай адукацыі на аснове дадзенага адукацыйнага стандарта і Правілаў правядзення атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры засваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі.

Тэматыка дыпломных работ павінна вызначацца актуальнасцю і практычнай значнасцю.